

ΕΜΠΤ. 3/2021

Τοποθέτηση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τη Διεθνή Ημέρα Υποστήριξης των Θυμάτων Βασανιστηρίων

Η **απαρέγκλιτη προστασία** του δικαιώματος ενός ατόμου να μην υπόκειται σε **βασανιστήρια και σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία**, ως **αναπαλλοτρίωτο χαρακτηριστικό** εκάστου ανθρώπου και η **απόλυτη απαγόρευση** τέτοιου είδους μεταχείρισης ή συμπεριφορών, συνιστούν το πιο «υγιές» στοιχείο μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

Τα **βασανιστήρια** συνιστούν **έγκλημα κατά της ανθρωπότητας με απόλυτη απαγόρευση** χωρίς να επιτρέπεται κανένας περιορισμός.

Η απαγόρευση αυτή δεσμεύει κάθε μέλος της διεθνούς κοινότητας, ανεξαρτήτως εάν έχει επικυρώσει τις διεθνείς συνθήκες που απαγορεύουν ρητά τα βασανιστήρια, ή όχι.

Προς τούτο, η **Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ καθιέρωσε**, στη βάση της Σύμβασης του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, την **26^η Ιουνίου ως Διεθνή Ημέρα των Ηνωμένων Εθνών για την Υποστήριξη των Θυμάτων Βασανιστηρίων**.

Η Σύμβαση **κυρώθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία** με τους Νόμους Ν. 235/1990, Ν. 35(III)/1990 και Ν. 36(III)/2002 και στη συνέχεια, με τον Νόμο 2(III)/2009, κυρώθηκε και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης, με τον οποίο ο **Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίστηκε ως το εθνικό σώμα επισκέψεων**.¹

Ο Επίτροπος, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ως **Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης των Βασανιστηρίων (NPM)** διενεργεί τακτικά επισκέψεις σε χώρους όπου πρόσωπα στερούνται ή πιθανόν να στερούνται της ελευθερίας τους, με γνώμονα την πρόληψη των βασανιστηρίων και κάθε μορφής απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.

¹ Εδάφιο (1) του άρθρου 4 του Ν. 2(III)/2009

Επί του προκειμένου σημειώνεται ότι για σκοπούς **ευθυγράμμισης με τις εισηγήσεις της Επιτροπής Πρόληψης των Βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης (CPT)**, η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε τον **Ν. 3(III)/2020** σύμφωνα με τον οποίο ο Επίτροπος **δύναται πλέον να διεξάγει επισκέψεις ελεύθερα, ανεμπόδιστα και απροειδοποίητα σε οποιοδήποτε τόπο ή τόπους κράτησης της δικής του επιλογής.**

Με την **έλευση της πανδημίας του ιού COVID-19** από τους πρώτους μήνες του 2020, οι δράσεις μας **ως Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης των Βασανιστηρίων (NPM)** επικεντρώθηκαν στη **διασφάλιση των δικαιωμάτων** όλων των ατόμων που στερούνται ή πιθανόν να στερούνται της ελευθερίας τους.

Για το λόγο αυτό, **εντατικοποιήθηκαν οι επισκέψεις** σε χώρους όπου διαμένουν ή φιλοξενούνται άτομα υπό περιορισμό για σκοπούς **πρόληψης ενδεχομένων εκπτώσεων των δικαιωμάτων τους** ένεκα της πανδημίας, για την **προστασία τους από τυχόν απάνθρωπή ή εξευτελιστική μεταχείριση** και τη **διατήρηση κατάλληλων και αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης** στους χώρους αυτούς.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι **επισκέψεις** στο **Κέντρο Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας Μεταναστών «Πουρνάρα» στην Κοκκινότριμιθιά**, κατά τον Απρίλιο και το Δεκέμβριο του 2020, οι επισκέψεις στο **Ψυχιατρείο Αθαλάσσας**, οι επισκέψεις στα **Αστυνομικά Κρατητήρια Πάφου και Αραδίππου** καθώς και αριθμός επισκέψεων στις **Κεντρικές Φυλακές.**

Σε σχέση με τα ευρήματα και διαπιστώσεις κατά τις εν λόγω επισκέψεις (πλην αυτών στις Κεντρικές Φυλακές, όπου οι επισκέψεις ακόμη συνεχίζονται), ετοιμάστηκαν σχετικές Εκθέσεις με την υποβολή συγκεκριμένων συστάσεων και εισηγήσεων προς τις αρμόδιες Αρχές, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων έχει ήδη υλοποιηθεί.

Σημείο **αναφοράς για ένα κράτος δικαίου** και αυτό που ξεχωρίζει τα δημοκρατικά από τα απολυταρχικά καθεστώτα, αποτελεί ο **σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων** και δη, η **πλήρης απαγόρευση και αποχή** από πρακτικές που συνιστούν **βασανιστήρια και απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία.**

Ως εκ τούτου για ενίσχυση της **ασφάλειας δικαίου** που θα πρέπει να διακατέχει όλους τους πολίτες που διαμένουν στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθίσταται **αδήριτη ανάγκη η στενή και συστηματική παρακολούθηση** των χώρων κράτησης ή περιορισμού για πρόληψη των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης, καθότι **«...οποιοσδήποτε παρεκκλίσεις σε θέματα βασανιστηρίων και απάνθρωπής ή εξευτελιστικής μεταχείρισης δεν δύνανται να δικαιολογηθούν υπό οποιοσδήποτε συνθήκες, ούτε δύνανται να τύχει εφαρμογής η αρχή της αναλογικότητας».**

Προς την κατεύθυνση αυτή το Γραφείο μας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μου ως **Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης (NPM)**, **συνεχίζει και εντατικοποιεί τις επισκέψεις και παρεμβάσεις** στους υπό αναφορά χώρους, **υποβάλλοντας** συγκεκριμένες, ανά την περίπτωση, **εισηγήσεις** για τη **διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης** για τους διαμένοντες σ' αυτούς, αλλά και για

την πρόληψη οποιωνδήποτε πιθανοτήτων κακομεταχείρισης προς πάσα κατεύθυνση, η οποία δυστυχώς δεν αγγίζει μόνο το σώμα.

Η ανθρώπινη ψυχή δεν έχει όρια, παρά μονάχα βάθος και αν ο πόνος στο σώμα εύκολα δείχνει τα σημάδια και «καταγγέλλει» την ανάγκη αποτροπής και θεραπείας του, ο ψυχικός πόνος ανάλογα με το βάθος που αγγίζει...ζυμωμένος με την καταπίεση της αλήθειας και τον φόβο, αποτελεί το «βασανιστήριο» με την μεγαλύτερη πρόκληση για ανίχνευση, αποκατάσταση και αποτροπή του.

Ως Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης των Βασανιστηρίων δηλώνουμε παρουσία σε κάθε άνθρωπο που στερείται ή δύναται να στερηθεί της ελευθερίας του με ότι αυτό συνεπάγεται .

Μαρία Στυλιανού – Λοττίδη

**Επίτροπος Διοικήσεως και
Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης των Βασανιστηρίων

Λευκωσία, 26 Ιουνίου 2021